

Reflexió – Vida Kinga – A mediterrán gazdálkodás

A bemutató foglalkozásom témája a mediterrán gazdálkodás volt általános iskola 8. évfolyamos diákjainak számára. A bemutató foglalkozás távoktatási keretek között zajlott le.

A mediterrán gazdálkodás témája a Távolsági európai térségek témakörébe tartozik. A téma feldolgozása előtt rendkívül fontos volt a tenger szerepét megvizsgálni az európai országok életében, illetve kiegészítő anyagként bekerült a tengerek védelme című anyagrész is az előzményekbe. A tenger szerepe igen meghatározó a mediterrán térségben, összekötő kapcsolatot jelent az országok között, fontos szállítási útvonal, illetve idegenforgalmi szerepe is kimagasló. A tengerek és tengerpartok védelmével is foglalkoznunk kell véleményem szerint földrajzórán, hiszen ez egy aktuális probléma az emberiség életében, ha ezeket a problémákat a diákok ismerik, akkor könnyen tehetnek a környezet védelméért. A mediterrán gazdálkodás témát követi Dél-Európa gazdasága, ahol a tanulók Spanyolország, Olaszország és Görögország gazdaságát ismerhetik meg alaposabban. Ezt követi a Balkán-félsziget földrajza, így lesz teljes a mediterrán területek megismerése Európában. A mediterrán téma átfogásával fejlődik Európa megismerése, távolabbi európai tájak mechanikájának megértése. A mediterrán gazdálkodás kiemelendő fontosságú, hiszen a mediterrán tájakra alkalmazható tudás nem csak Európában, hanem a világ más mediterrán tájain is felhasználható. A mediterrán gazdálkodást nem a témakörben (Távolsági európai térségek), hanem a témakör egy részében helyezném el. Dél-Európa földrajzához nagyon fontos a mediterrán gazdálkodás téma, hiszen a mediterrán éghajlatú országok területén hatalmas szerepet játszik gazdálkodás a mezőgazdaságban, az erre épülő iparban, az emberek életében és mindennapjaiban. A témakör egy részében tehát nagy jelentőséggel bír, hiszen a mediterrán gazdálkodást áttekintve a diákok elsajátítják azokat az ismereteket, amelyet tudniuk kell ahhoz, hogy minél szélesebb látókörben tudják Dél-Európa országait tanulmányozni. A tágabb témakörben (távolsági európai térségek) alapvető funkciója a témának a mediterrán éghajlat részletes elemzése, illetve a mediterrán területek tulajdonságainak elsajátítása. Alapvető funkciója a témának, hogy megismertesse részleteiben a mediterrán éghajlatot (további földrészeknél is előfordul majd), a mediterrán területek gazdaságát és mechanizmusát. Az éves tanulási folyamatban Magyarországot, illetve Magyarország szomszédos országainak témakörét követi a Távolsági európai térségek. A tanév végének közeledtével azonban fontos, hogy fenntartsuk a diákokban a figyelmet, érdekessé tegyük ezen területeket, tájakat és országokat, hiszen így bővíthet a tanulók látóköre.

A modul első eleme a prezentáció. A prezentációban szerepelnek azok az információk, amely alapján a feladatlapot ki lehet tölteni. A prezentáció szimbolizálja a távoktatásban a

frontális oktatást (ezt iskolai környezetben másképpen is meg lehetne oldani, azonban ilyen távoktatási keretek között, ahogyan én dolgoztam, ezt tűnt a legmegfelelőbb megoldásnak). A prezentáció tartalmazza a témához kapcsolódó új ismereteket. A prezentációban törekedtem arra, hogy minél színesebb, változatosabb és szemléltetőbb legyen az összkép. Rengeteg képet igyekeztem kiválogatni a tananyaghoz (számomra az is fontos volt, hogy az információ után rögtön következzen a szemléltetés, illetve, hogy a 2-3 szöveget tartalmazó dia után mindig a szemléltető ábra, diagramm vagy kép pihentesse a távoktatásban fáradt diákok tekintetét). A következő modul a témakörhöz kapcsolódó feladatlap volt. A feladatlap 6 feladatot és egy szorgalmi feladatot tartalmaz. A feladatok sorrendje igazodik a prezentációban feldolgozott anyag sorrendiségéhez, összefüggéseihez. Az első feladat éppen ezért, egy vaktérkép volt, hiszen térben el kellett helyezni a mediterrán gazdálkodással foglalkozó területeket és a nagy földrajzi tájakat ehhez kapcsolódóan. A második feladat a mediterrán éghajlatokhoz kapcsolódó diagramm elemzése volt. A harmadik feladatban a mediterrán kultúra és a mediterrán gazdálkodás összekapcsolása volt a cél azzal, hogy a diákoknak keresniük kellett mediterrán ételeket. A negyedik feladat a mediterrán gazdálkodás egyedülálló termékét, az olívaolajat és a terméséből készült olívaolajat mutatja be. Az ötödik feladat a prezentációban utolsóként feltüntetett környezeti problémára ad kitekintést. Az utolsó feladat pedig összefoglaló céllal készült. Tehát a feladatok sorrendjét a prezentáció logikai összefüggési alapján állítottam össze, legvégén egy összefoglaló tankockával. A választott technikák és eszközök nagyban függtek a korábban alkalmazottaktól. Olyan technikákat és eszközöket alkalmaztam, amelyeket korábban is a távoktatás során. A távoktatási egység azért került az adott honlapra, mivel korábban is mindig itt kapták meg a diákok, így ezen nem szerettem volna változtatni (bár előszeretettel használom a Google Classroom-ot is). A prezentáció adott volt, korábban is így történt az anyag ismertetése, véleményem szerint a távoktatásban ez a legmegfelelőbb (illetve más prezentálás: prezi.com). A feladatokat korábban egy-egy egység után a prezentáció tartalmazta, de a bemutató foglalkozáshoz készült feladatok sokszínűsége, száma és hossza miatt, a feladatlapot választottam. Úgy gondolom, így volt a legáttekinthetőbb a diákok számára, és könnyebben tudták számomra visszaküldeni javításra.

A tanulástámogatási eszközökben a távoktatás során a kompetenciák fejlesztése számomra a legfontosabb. A távoktatás során jobban oda kell figyelni a diákokra, és kompetenciáik fejlesztésére. Mindenképpen fontos azonban az is, hogy elérjük azt, hogy minél több információ kerüljön feldolgozásra és megértésre tanári felügyelettel, de távoktatásban. Számomra a legfontosabb volt, hogy az új ismeretanyaghoz olyan feladatokat alkossak, amelyek nem csak a kompetenciákat fejlesztik, hanem segítik a megértést, és visszajelzést

adnak arról, hogy a tanulók valójában foglalkoztak otthoni keretek között a földrajzzal, és megértették a számukra kitűzött új ismeretanyagot. A feladatokat a bemutató foglalkozás alkalmával igyekeztem úgy összeállítani, hogy különféle kompetenciákat érintsek, fejlesszek. Fejlesztendő kompetenciák és készségek: 1. számú feladat fejleszti a térben való elhelyezést, a vizuális kompetenciát; a feladat tartalmazza azon topográfiai fogalmakat, amelyek érettségi követelmények. 2. számú feladat: ábraelemzés, megoldóképesség fejlesztése. 3. számú feladat: kutatási tevékenység, digitális kompetencia fejlesztése, képkereséssel párosul a vizuális kompetencia, információhasználati készségek fejlesztése. 4. számú feladat: digitális kompetencia fejlesztése, más étkezési kultúra megismerése, egészségmegőrzés. 5. számú feladat: drámapedagógiai feladat, az adott szituációba való belehelyezkedés, szociális kompetencia fejlesztése. Feladatmegoldáshoz szükség van a digitális kompetenciákra is. Szorgalmi feladat: drámapedagógia, az elkészítés alatt a diákok bele tudják élni magukat a mediterrán területen élő emberek mindennapjaiba. Fontos volt a hatékony, önálló tanulási készség fejlesztése. A beadott feladatokat pontozással értékeltem, minden feladat 5 pontot ért, hiány és hiba esetén pontlevonás jár. 3-4 beadott munka alapján ezekből történik (a pontok átlagából) az osztályzás. A feladatok a távoktatás kezdete óta email-ben érkeznek, ezek javítása után a diákokat egyénileg értékelem, minden tanuló visszajelzést kap a házi feladatával kapcsolatban. A pontozási rendszert azért választottam, hiszen így tudom a diákokat igazságosan és következetesen értékelni, azaz egy kidolgozott táblázat alapján. A kiemelkedő munkákat mindig kiemelem az általam vezetett táblázatban. Az egyéni visszajelzésre azért van szükség, hiszen a tanuló így győződhet meg arról, hogy megkaptam és értékeltem a munkáját. A kiemelkedő munkákat dicsérve tovább tudom a motivációt növelni, elmaradások esetén néhány egyéni kedves szóval sarkallni tudom a tanulókat a munkára.

A beadott feladatlapok alapján úgy érzem jól sikerült az oktatási, képzési-fejlesztési célokat megvalósítani. Ebben persze nem lehetek biztos a távoktatás miatt. Úgy gondolom, hogy a nagy arányú hibátlan munkák mutatják azt, hogy a modul sikeresnek bizonyult. Az egyik feladatban történő drámapedagógia átélés (képzeld magad a mediterrán erdők helyébe) nem minden tanulónál volt érthető, ezért sokan másképpen oldották meg a feladatot, de persze előfordult, hogy valaki az erdő szerepébe bújva írta le a gondolatait. Tehát úgy gondolom, hogy amely célokat a modulban kitűztem, azok az oktatási, képzési-fejlesztési célokat jól sikerült megvalósítani. Ahogyan már a korábbi is beszámoltam az egyik feladatban kitűzött célt sikerült kevésbé megvalósítanom. A feladatok ellenőrzése során találtam olyan megoldott feladatokat, amelyek teljesen megfeleltek a kitűzött célnak, azonban sokan másképpen igyekeztek megoldani a feladatot: például az emberiség vagy a saját maguk szemszögéből, így az átélés

elmaradt. A feladat célja nem csak az átélés, hanem a környezet védelmére való felhívás is volt, ez a cél pedig teljesült. A diákok a problémákat megértették, és jó megoldások születtek a védelmezésre. Talán ezt a feladatot, fejlesztési célt jobban tudtam volna tanórai keretek között alkalmazni (bemutatni egy példát, „én ha az erdő lennék mit kérnék”, és így jobban tudtak volna a diákok azonosulni a feladathoz). A célhoz rendelt módszerek és eszközök teljesen megfelelőek voltak a bemutató foglalkozás sikerességéhez.

A távoktatás alatt a diákoknak rengeteget kell dolgozniuk, nagyon sok házi feladatot kell megoldaniuk. Eleinte nehéz volt ebbe a helyzetbe beleszokniuk, de mire a bemutató foglalkozásomra sor került, úgy gondolom minden diák beleszokott a távoktatási helyzetbe. A modulban lévő prezentációval igyekeztem az új anyagot ismertetni, irányítottan rávezetni a tanulókat az ismeretekre. A feladatlap arra szolgált, hogy a tanulók önállóan fel tudják a tananyag egyes részit dolgozni, de utolsó összefoglaló feladat az önellenőrzést szolgálta. Úgy gondolom, így fele-fele arányban valósult meg az irányított és az önálló munkavégzés készségének szintje. A tanulók együttműködési szintjére a távoktatásban nem volt problémám. A megváltozott helyzet után voltak olyan tanulók, akiket nem sikerült elérni, így a bemutató foglalkozásom során sem készítették el a feladatot. Voltak késve érkezett feladatok, illetve a szorgalmik (hosszabb feladat) is késve érkeztek, ezekért pontlevonás jár az értékelési táblázat alapján. Leginkább azt sajnálom, hogy a rövid tanítási gyakorlat alatt nem volt lehetőségem jobban megismerni a diákjaimat, hiszen nem taníthattam végig a 15 tanórát. A tanulók teljesítményének összevetése a korábbi tudásszinttel nagyon nehéz, hiszen ebben a helyzetben nem volt elég időm megismerni őket, a tudásszintjüket valóban felmérni. Úgy gondolom, hogy egy rendkívülien jó földrajz tudású osztályt kaptam, akik rengeteg ismerettel rendelkeztek, ez a tanórákon is meglátszott, meglepően ügyes dolgokat mondtak, jól dolgoztak e viszonyokban. A távoktatási helyzetben is a diákok nagy része kimagaslóan teljesít, többen az első három feladat utáni értékelésben külön dicséretet kaptak. Igyekeztem e helyzetben is a legtöbbet kihozni a földrajz oktatásban, a lehető legtöbb hasznos tudást átadni a tanulók számára, a kompetenciák és készségek fejlesztését a leginkább előtérbe helyezni. Fontosak volt számomra a vezetőtanárom korábbi tanácsai, amivel még a rövid tanítási gyakorlatom kezdetével támogatott a diákok fejlesztésével kapcsolatban. Összefoglalóan úgy gondolom, hogy a beadott munkák alapján a korábbi tudásszinttel és teljesítménnyel összehasonlítva a szint nem csökkent.

A tanulók többsége jól oldotta meg a kiadott feladatokat, ahogy korábban is említettem, rengeteg hibátlan megoldás is született. Ahogyan a Tanár Nő is külön jelzett számomra, a térkép az első feladatban valóban kissé kicsinek bizonyult, de rengeteg csodálatos megoldás született rá, itt is látható, hogy a diákok hihetetlenül jó digitális kompetenciákkal rendelkeznek

(beszínezés és beszámozás, külön színekkel karikázás). A második feladatban típushiba volt, hogy a diákok sajnos nem olvasták végig a feladatot – ezt már korábban is tapasztaltam, itt fejleszteni kellene a készségeket. Évszakok helyett rengetegen csak hónapokat írtak (korábban képeket felejtettek el csatolni, vagy feladatrészek hiányoztak). Az utolsó előtti feladat problémáját már említettem, úgy érzem e fajta feladat kiadásában még fejlődnöm kell, többször ki kell próbálnom éles körülményekben is.

A tervben megfogalmazottakat jól sikerült megvalósítanom. A korábbiakban említettem, melyek voltak a bemutató foglalkozásomban azok a részek, amelyeket bizonytalanabbnak éreztem, vagy még fejlődésre szorul. Nagyon nehéz ebben a távoktatási helyzetben megítélni az oktatási egység sikerességét, hiszen sokkal kevesebb a visszajelzés, nem látok gesztikulációkat, csak írott sorokat. Nem tudhatom biztosan, hogy a diákok valóban élvezik e a feladatok megoldását, milyenek az otthoni körülmények (itt azonban ezeket is számításba kell venni). Úgy érzem a tanulástámogatási módszereket jól tudtam alkalmazni a feladatlapban: fejlődött a korábban is használt térben való elhelyezés (véleményem szerint nagyon fontos), az ábraelemzés, a digitális kompetencia használata tovább bővült, és a drámapedagógiai módszerek is alkalmasnak bizonyultak (bár még ebben fejlődésre van szükségem). A szorgalmi feladatot elkészítők jobban beleláthattak a mediterrán gasztronómiába, nagyobb beleéléssel tudták a feladatot elvégezni, aki ezt elkészítette, annak nagyon örültem. A tanulók visszajelzései változóak, van, aki kényelmetlenül érzi magát ebben a helyzetben, van, aki pedig örül a távoktatásnak. Véleményem szerint ez is nagyban befolyásolja a visszajelzéseket. A tanítási gyakorlatom végéhez közeledve remélem abban a helyzetben is, hogy a diákokkal nem volt elég időnk megismerkedni, jól fogják értékelni a közös munkánkat.

Összefoglalóan és tapasztalatként szeretném az leírni, hogy számomra a távoktatás, és a távoktatásban végzett bemutató foglalkozás elkészítése úgy érzem sokkal több nehézséget szült, és időt vett igénybe, mint egy bemutató óra megtervezése. Összességében élveztem a kihívásokat és a váratlan helyzeteket, de ez rengeteg feszültséggel járt. A hibáimból szeretnék tanulni, a rövid gyakorlatom utáni visszajelzéseket mindenképpen fejlesztő céllal szeretném beépíteni a további gyakorlataim, pályám során. Tanulásgként vontam le, hogy a diákoknak minél színesebb, érdekesebb, és rengeteg kompetenciát és készséget megmozgató feladatokra van szükségük. Ezekre igyekszem jobban odafigyelni, és szabadidőmben is minél több feladatot alkotni egy-egy témakörhöz. A drámapedagógiai feladat kiadásában még fejlődnöm kell, illetve ki kell próbálnom ezt éles tanítási keretek között is. Még egy tanulság számomra, hogy a szorgalmi feladat talán kicsit bonyolultabb volt, hiszen rengeteg a szorgalmas diák, és csak pár

tanuló készítette el (ezt a feladatot korábbi tapasztalatok miatt tettem be, más tanított osztálynál, egy-egy ország tanulásánál lelkesedtek a sütés-főzés iránt, pénteki napokon gyakran süített mindenki süteményt). Ez persze csak akkor lehet eredményes, ha a pedagógus jól ismeri diákjait (a hallgatók nagyon le vannak terhelve, de úgy érzem, a másik szakomnál is problémát láttam benne, hogy kevés időt töltünk a diákokkal, kevésnek érzem a 15 tanórát). Általános következtetésem a jövőre nézve ezzel kapcsolatosak: sokkal gördülékenyebb a munka egy ismert osztály esetében, a közös munka gyümölcse jobban értékelhető. További következtetésem, hogy a rövid tanítási gyakorlatom, illetve a bemutató munkám alapján, hogy egy pedagógusnak mindig naprakészen kell állnia (aktualítások a feladatokban) az osztály elé.

A következő modul megalkotása már megtörtént, ez a korábbiakban is beszámolt dél-európai országok gazdaságát foglalja magába. A következő egység a Balkán-félsziget megismerése, majd az észak-európai országok gazdaságával zárom a rövid gyakorlatomat. Még egy nagy feladat áll előttem, méghozzá az, hogy jó alapot adjak ahhoz, hogy a tanulók megfelelően össze tudják hasonlítani Dél-Európát és Észak-Európát minden szempontból. A Távolabbi európai térségek általam tanított részében ez számomra a legnagyobb kihívás, hogy átfogó ismeretek mellett, ez az összehasonlítás az adott alapokkal a diákoknak jól sikerüljön, és így eredményessé tegye a gyakorlati munkám távoktatásban letöltött nagy részét.